

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงภาวะสุขภาพของผู้ประสบภัยและการทำหน้าที่ของครอบครัวผู้ประสบภัยที่รอดชีวิตจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัย หมู่ที่ 2 บ้านน้ำเค็ม ตำบลบางม่วง อำเภอดำรงวิทยารัษฎา จังหวัดพังงา

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประสบภัยและตัวแทนครอบครัวผู้ประสบภัยที่รอดชีวิตจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัย จำนวน อย่างละ 256 ราย ซึ่งเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ใช้การประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรยามานะ (Yamane, 1973) เก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 19 ธันวาคม 2548 ถึง วันที่ 26 มกราคม 2549 โดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่างตามเครื่องมือวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ประสบภัย 2) แบบสอบถามการเปลี่ยนแปลงภาวะสุขภาพของผู้ประสบภัยที่รอดชีวิตจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัย เครื่องมือชุดนี้ได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ประสบภัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 10 ราย โดยการหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการทดสอบซ้ำ (test-retest reliability) นำผลที่ได้ไปคำนวณหาค่าความสอดคล้องของค่าคะแนนในการวัดซ้ำ (percent of agreement) ได้เท่ากับ 0.82 3) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของครอบครัวผู้ประสบภัย และ 4) แบบสอบถามการทำหน้าที่ของครอบครัวผู้ประสบภัยที่รอดชีวิตจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัย ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามการทำหน้าที่ของครอบครัว ไปทดลองใช้กับครอบครัวผู้ประสบภัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 20 ราย แล้วนำมาหาความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ของแบบสอบถาม ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.74

ข้อมูลที่ได้ถูกประมวลโดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติต่อไปนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประสบภัยและลักษณะครอบครัว

ผู้ประสบภัย วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) ข้อมูลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงภาวะสุขภาพของผู้ประสบภัยและการทำหน้าที่ของครอบครัวผู้ประสบภัย วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการศึกษา พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ประสพภัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากที่สุด มีอายุระหว่าง 31-45 ปี สถานภาพสมรสคู่ เชื้อชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพรับจ้าง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อยู่ระหว่าง 3,000 - 5,000 บาท รายได้ไม่พอใช้จ่าย สิทธิการรักษาพยาบาล มีบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ไม่มีโรคประจำตัว ขณะเกิดเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิกำลังอาศัยอยู่ในบ้าน สำหรับผู้ที่ได้รับการบาดเจ็บจากเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ ที่พบ จำนวน 116 ราย พบว่า มีการบาดเจ็บ ดังนี้ 1) แผลรอยขีดข่วนตามร่างกาย 2) เจ็บหน้าอก 3) น้ำเข้าหูและเกิดการติดเชื้อ และ 4) ซึ่โครงหัก

2. การเปลี่ยนแปลงภาวะสุขภาพของผู้ประสพภัย

2.1 การเปลี่ยนแปลงภาวะสุขภาพโดยรวม ปัญหา/อาการต่างๆ ที่เป็นปัญหาสุขภาพของผู้ประสพภัย เรียงลำดับตามความถี่ของจำนวนผู้รายงาน จากข้อที่มีจำนวนสูงสุดถึงต่ำสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ 1) ความสุขในชีวิตลดลง 2) ความรู้สึกกลัวเพิ่มขึ้น 3) เป็นหวัดเพิ่มขึ้น 4) หลงลืมเพิ่มขึ้น 5) ความวิตกกังวล/เครียดเพิ่มขึ้น 6) การมีสมาธิลดลง 7) ความรู้สึกหมดหวัง ท้อแท้เพิ่มขึ้น 8) นอนฝันร้ายบางครั้งสะดุ้งตกใจตื่นเพิ่มขึ้น 9) ความรู้สึกหงุดหงิด ฉุนเฉียวเพิ่มขึ้น และ 10) ความสนใจสิ่งต่างๆ รอบตัวลดลง

2.2 การเปลี่ยนแปลงภาวะสุขภาพด้านร่างกาย ปัญหา/อาการต่างๆ ที่เป็นปัญหาสุขภาพด้านร่างกาย เรียงลำดับตามความถี่ของจำนวนผู้รายงานจากข้อที่มีจำนวนสูงสุดถึงต่ำสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ 1) เป็นหวัดเพิ่มขึ้น 2) ปวดหลังเพิ่มขึ้น 3) นอนไม่หลับเพิ่มขึ้น 4) ปวดศีรษะเพิ่มขึ้น 5) อ่อนเพลียเพิ่มขึ้น 6) น้ำหนักลดลง 7) เจ็บหรือปวดทั่วร่างกายเพิ่มขึ้น 8) ใจเต้นเพิ่มขึ้น 9) ความรู้สึกทางเพศลดลง และ 10) หน้ามืดหรือเป็นลมโดยไม่รู้สาเหตุเพิ่มขึ้น

2.3 การเปลี่ยนแปลงภาวะสุขภาพด้านจิตใจและอารมณ์ ปัญหา/อาการต่างๆ ที่เป็นปัญหาสุขภาพด้านจิตใจและอารมณ์ เรียงลำดับตามความถี่ของจำนวนผู้รายงานจากข้อที่มีจำนวนสูงสุดถึงต่ำสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ 1) ความสุขในชีวิตลดลง 2) ความรู้สึกกลัวเพิ่มขึ้น 3) ความวิตกกังวล/เครียดเพิ่มขึ้น 4) การมีสมาธิลดลง 5) ความรู้สึกหมดหวังท้อแท้เพิ่มขึ้น 6) ความรู้สึกหงุดหงิด ฉุนเฉียวเพิ่มขึ้น 7) ความสนใจสิ่งต่างๆ รอบตัวลดลง 8) ความรู้สึกกระวนกระวายเพิ่มขึ้น 9) ความคับข้องใจเพิ่มขึ้น และ 10) ซึ่โมโห โกรธง่ายเพิ่มขึ้น

2.4 การเปลี่ยนแปลงภาวะสุขภาพด้านความคิดและการรับรู้ ปัญหา/อาการต่างๆ ที่เป็นปัญหาสุขภาพด้านความคิดและการรับรู้ เรียงลำดับตามความถี่ของจำนวนผู้รายงาน จากข้อที่มีจำนวนสูงสุดถึงต่ำสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ 1) หลงลืมเพิ่มขึ้น 2) นอนฝันร้าย บางครั้งสะดุ้งตกใจตื่นเพิ่มขึ้น

3) ความคิดเกี่ยวกับเรื่องร้ายๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลาเพิ่มขึ้น 4) ความคิดสับสนวนเวียนไปมาเพิ่มขึ้น 5) สมอคือ คิคอะไรไม่ออกเพิ่มขึ้น 6) ความคิดต่อต้านผู้อื่นเพิ่มขึ้น 7) ความรู้สึกว่าตนเองเป็นคนไม่ดีเพิ่มขึ้น 8) ความคิดเข้าข้างตนเองเพิ่มขึ้น 9) ความรู้สึกผิด อยากรงโทษตัวเองเพิ่มขึ้น และ 10) ความคิดตำหนิ และโทษผู้อื่นเพิ่มขึ้น

2.5 การเปลี่ยนแปลงภาวะสุขภาพด้านพฤติกรรมทางสังคม ปัญหา/อาการต่างๆ ที่เป็นปัญหาสุขภาพด้านพฤติกรรมทางสังคม เรียงลำดับตามความถี่ของจำนวนผู้รายงาน จากข้อที่มีจำนวนสูงสุดถึงต่ำสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ 1) การเข้าร่วมงานกุศลลดลง 2) การร่วมงานประเพณีลดลง 3) ความผิดพลาดในการทำงานเพิ่มขึ้น 4) เบื่ออาหารเพิ่มขึ้น 5) สูบบุหรี่เพิ่มขึ้น 6) แยกตัว ไม่อยากยุ่งกับใครเพิ่มขึ้น 7) ดื่มเหล้าเพิ่มขึ้น 8) มีปัญหาและขัดแย้งกับผู้อื่นเพิ่มขึ้น 9) มีปัญหากับคนรอบข้างเพิ่มขึ้น และ 10) พุดคิดอ้างหรือพุดคิดขัดไม่ต่อเนื่องเพิ่มขึ้น

3. ข้อมูลทั่วไปของครอบครัวผู้ประสบภัย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว มีบ้านของตัวเอง แต่ต้องเช่าที่ดินเป็นรายปี ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวแต่ละครอบครัวมีสมาชิก เฉลี่ย 3 - 4 คนต่อครอบครัว รายได้รวมของครอบครัว เฉลี่ย 3,000 - 5,000 บาทต่อเดือน รายได้ไม่พอใช้จ่าย ส่วนใหญ่ไม่มีการสูญเสียสมาชิกในครอบครัว มีเพียง 64 ครอบครัวที่มีการสูญเสียสมาชิกครอบครัวโดยมีสมาชิก 88 คน เสียชีวิต และ 19 คนสูญหาย ครอบครัวมีสมาชิกบาดเจ็บจากเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิเฉลี่ยครอบครัวละ 1 คน ส่วนใหญ่ได้รับความเสียหายด้านทรัพย์สิน และบ้านเรือนที่อยู่อาศัย

4. การทำหน้าที่ของครอบครัวผู้ประสบภัย ครอบครัวของผู้ประสบภัยส่วนใหญ่มีระดับการทำหน้าที่ของครอบครัวโดยรวมอยู่ในระดับดีพอควร ซึ่งแสดงถึงครอบครัวทำหน้าที่ค่อนข้างเหมาะสม และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับดีพอควร คือ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการสื่อสาร ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ ด้านความผูกพันทางอารมณ์ และด้านการควบคุมพฤติกรรม มีเพียง 2 ด้านเท่านั้นที่อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งหมายถึงครอบครัวทำหน้าที่ได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ คือ ด้านบทบาท และด้านการทำหน้าที่ทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงภาวะสุขภาพด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และอารมณ์ ด้านความคิดและการรับรู้ และด้านพฤติกรรมทางสังคม ที่เป็นปัญหาของผู้ประสบภัย และการทำหน้าที่ของครอบครัวผู้ประสบภัย สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการ

จัดบริการสุขภาพในหน่วยบริการปฐมภูมิและในชุมชนที่เกิดกรณีพิบัติภัย ให้สอดคล้องกับภาวะสุขภาพของผู้ประสบภัย และการทำหน้าที่ของครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายเพื่อดำเนินงานการช่วยเหลือผู้ประสบภัยและครอบครัวผู้ประสบภัยรวมทั้งชุมชนในพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติ

2. ด้านบริหารการพยาบาล ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการให้ความช่วยเหลือ หรือให้คำแนะนำแก่ผู้ประสบภัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านสุขภาพ และการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการสนับสนุนการทำหน้าที่ของครอบครัวผู้ประสบภัย เพื่อให้ผู้ประสบภัยได้รับการดูแลที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ด้านการวิจัย ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานเพื่อการทำวิจัยในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการทำหน้าที่ของครอบครัวกับภาวะสุขภาพของผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์กรณีพิบัติภัยหรือผู้ประสบภัย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการส่งเสริมการทำหน้าที่ของครอบครัวเพื่อช่วยฟื้นฟูและป้องกันปัญหาสุขภาพของผู้ประสบภัยต่อไป

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. ผลการศึกษานี้ อาจมีข้อจำกัดในการนำไปอ้างอิงถึงประชากรทุกกลุ่มอายุที่ประสบ

กรณีพิบัติภัยในภาพรวม

2. สภาพของปัญหาที่ได้จากการสำรวจครั้งนี้ อาจไม่ครอบคลุมสภาพการณ์ที่ปรากฏทั้งหมดในเขตบ้านน้ำเค็ม ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างได้กำหนดจากฐานข้อมูลประชากรที่มีชื่อในทะเบียนบ้านเท่านั้น แต่เนื่องจากบ้านน้ำเค็มยังมีประชากรแฝงที่ไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้านอีกจำนวนมาก ไม่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอนได้